

STUDIA THEOLOGICA
ET HISTORICA ARADENSIA
anul V nr. 5, 2023

CERINȚE / REQUIREMENTS

Autorii își asumă responsabilitatea pentru conținutul articolelor.
Studiile nepublicate nu sunt returnate.

The authors assume responsibility for the contents of the articles.
The unpublished studies are not returned.

STUDIA THEOLOGICA
ET HISTORICA ARADENSIA

Orice corespondență se va adresa:

FACULTATEA DE TEOLOGIE
310096 ARAD, Strada Academiei
Teologice Nr. 9,
Tel/Fax: 0040-257-285855

STUDIA THEOLOGICA
ET HISTORICA ARADENSIA

Any correspondence will be sent
to the following address:

FACULTATEA DE TEOLOGIE
310096 ARAD, Strada Academiei
Teologice Nr. 9,
Tel/Fax: 0040-257-285855

Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad
Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză
Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad

STUDIA THEOLOGICA
ET
HISTORICA
ARADENSIA

Editura Universității „Aurel Vlaicu“

ARAD

an V nr. 5, 2023

Președinte de onoare

IPS Dr. Timotei Seviciu, Arhiepiscopul Aradului

Vice-Președinți

PS Conf. Dr. Emilian Crișanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Aradului

PS Lect. Dr. Nestor Dinculeană, Episcopul Devei și Hunedoarei

Redactor șef

Pr. Prof. Dr. Cristinel Ioja

Colegiul Academic

Acad. Prof. Dr. Ioan-Aurel Pop (Academia Română); Prof. Dr. Ioan Bolovan (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, Membru corespondent al Academiei Române); Pr. Prof. Dr. Mihai Sășăujan (Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul”, București); Pr. Prof. Dr. Ion Vicovan (Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae”, Iași); Pr. Prof. Dr. Florin Dobrei (Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea”, Arad); Pr. Prof. Dr. Ioan Tulcan (Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea”, Arad); Pr. Prof. Dr. Constantin Rus (Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea”, Arad); Pr. Prof. Dr. Vasile Vlad (Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea”, Arad)

Redactori

Pr. Lect. Dr. Filip Albu

Pr. Conf. Dr. Caius Cuțaru

Pr. Conf. Dr. Lucian Farcașiu

Pr. Lect. Dr. Adrian Murg

Pr. Lect. Dr. Ștefan Negreanu

Secretari de redacție

Protos. Lect. Dr. Nicolae Tang

Pr. Lect. Dr. Tiberiu Ardelean

DTP Toma S.Muntean

Editura Universității „Aurel Vlaicu” Arad

ISSN 2668-8387

ISSN-L 2668-8387

CUPRINS

EDITORIAL

Sigilografia ecleziastică – o știință auxiliară a istoriei bisericești _____ 7

PS Dr. Timotei Prahoveanul

Revelație și izvor de inspirație _____ 9

STUDII _____ 17

Prof. Univ. Dr. Ion Gumenâi

Biserica Ortodoxă din Basarabia. Procese de uniformizare și de rusificare
în prima jumătate a secolului al XIX-lea _____ 17

Dr. Laurențiu-Ștefan Szemkovics

Decorație conferită episcopului Aradului în 1926 _____ 36

Pr. Lect. Univ. Dr. Cosmin Panțuru

Însemnările olografe din cărțile de cult ale Parohiei Mintia/Bejan
(Jud. Hunedoara) și semnificațiile lor _____ 44

Pr. Conf. Univ. Dr. Ovidiu Panaite; Monah Dumitru Fărcaș-Bărăian

Protomonahismul siriac între preoția inimii și mistica pneumatică __ 56

Dr. Augustin Mureșan; Dr. Maria Alexandra Pantea

Două sigilii școlare: sigiliul Institutului Regal al Școlii Preparandiale Române
și sigiliul Institutului Pedagogic Teologic Greco-Oriental Român din Arad _ 75

Pr. Prof. Univ. Dr. Florin Dobrei

Confruntări confesionale în sud-vestul Transilvaniei la mijlocul secolului
al XVIII-lea _____ 86

Dr. Augustin Mureșan

O analiză preliminară cu privire la hramul unor biserici din Protopopiatul
Șiria în lumina izvoarelor sigilografice (secolele XIX-XX) _____ 102

Dr. Augustin Mureșan; Protos. Lect. Univ. Dr. Nicolae M. Tang

Hramul Mănăstirii Hodoș-Bodrog în lumina unor izvoare sigilografice _ 118

ARTICOLE _____	131
Prof. Univ. Dr. Anton Ilica 200 ani de învățământ teologic la Arad _____	131
Prof. Univ. Dr. Anton Ilica Episcopia Ortodoxă din Arad și Oradea-Mare în perioada Primului Răz- boi Mondial _____	148
Drd. Alin-Florin Ciotea Protopopul Simion Bica (1812-1888), absolvent de seamă al Institutului Teologic din Arad _____	153
Drd. Alin-Florin Ciotea George Chirilescu (1839-1882), vrednic slujitor al românilor ortodocși din Chitighaz – Ungaria _____	158
RECENZII _____	163
†Gurie Georgiu, Florin Dobrei (coord.), <i>Acad. pr. prof. dr. Mircea Păcu- rariu (1932-2021) – o viață pusă în slujba lui Dumnezeu și a neamului ro- mânesc</i> , Editura Renașterea/Editura Episcopiei Devei și Hunedoarei, Cluj-Napoca/Deva, 2021, 384 p. (Pr. Prof. Univ. Dr. Constantin Necula) _	163
Pr. Prof. Dr. Cristinel Ioja, <i>Ilarion V. Felea (1903-1961). Preotul, Teologul, Mărturisitorul</i> , Editura Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, 2022, 436 pp. (Pr. Prof. Univ. Dr. Ioan Tulcan) _____	165
Nicolae M. Tang, Alin-Florin Ciotea, Marius-Gheorghe Danciu, Alexan- dru-Silviu Obrad (coord.), <i>Chipuri de absolvenți ai Institutului și Academiei Teologice din Arad</i> , Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2022, ISBN: 978-973-752-891-9, 313 pp. (Pr. Prof. Univ. Dr. Florin Dobrei) _____	168
Pr. Conf. Univ. Dr. Lucian Farcașiu și Pr. Lect. Univ. Dr. Ștefan Negreanu, <i>Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad spațiu liturgic-formativ și teologic-cultural</i> , Editura Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, Arad, 2022, ISBN 978-973-752-887-2, 242 pp. (Pr. Lect. Univ. Dr. Tiberiu Ardelean) __	170